

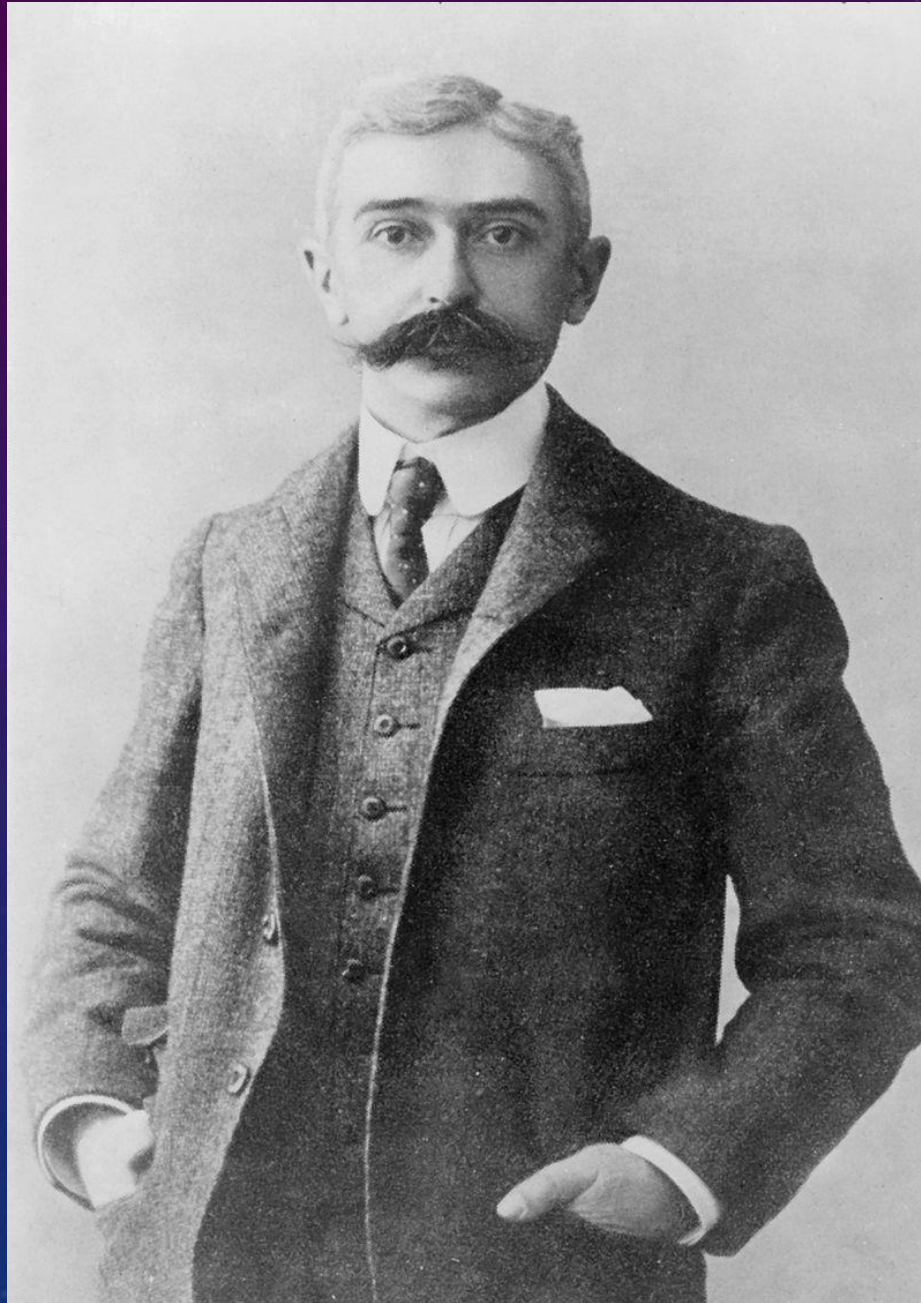
The background is a dark blue gradient with a subtle pattern of white circular lines and arrows, suggesting motion or a technical diagram. A large circular scale is visible on the left side, with numerical markings from 150 to 260. The text is centered in the upper half of the image.

FAKULTET SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA UNIVERZITET U BEOGRADU

SPORT I MUZIKA

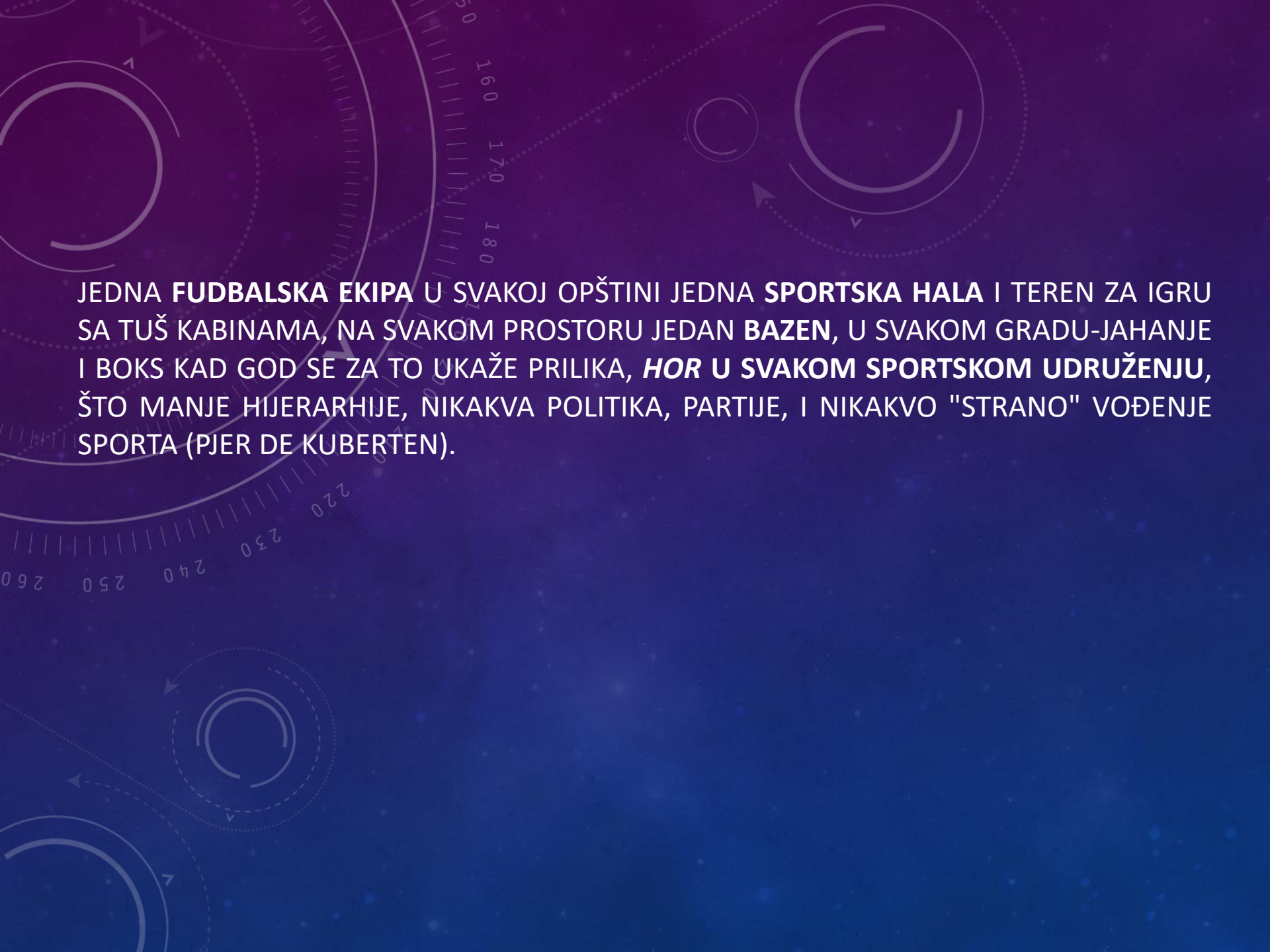
SPORT PREDSTAVLJA ZNAČAJAN I SASTAVNI DEO UKUPNE KULTURE NARODA.

KULTURA-KOMPLEKSAN NAČIN PONAŠANJA I ZBIR ZNANJA KOJA SE IZMENJUJU I PRENOSE KROZ GENERACIJE IZMEĐU RAZLIČITIH DRUŠTAVA. OBUHVATA VEROVANJE, PONAŠANJE, NAČIN NA KOJI OBLIKUJEMO OKOLINU. ZASNIVA SE NA: SHVATANJIMA, OBIČAJIMA, PREDMETIMA (STEFANOVIĆ 2011).

Pjer de Kuberten

- Pjer de Kuberten (1863-1937) je definisao sport na sledeći način: „Sport je dobrovoljni i uobičajeni kult intenzivnog mišićnog vežbanja, zasnovan na želji za napretkom koji može da ide do rizika.“
- Profesor Đ. Stefanović definiše sport kao „fenomen koga čine tačno, po pravilima određeni pokreti telesne aktivnosti koji se izvode prilikom **takmičenja** sa ciljem da se ostvari pobeda/rekord.“

The background features a dark blue gradient with faint, light blue technical diagrams. On the left side, there is a vertical scale with numerical markings: 150, 160, 170, 180, 220, 230, 240, 250, and 260. The diagrams include various circular and semi-circular shapes, some with arrows indicating direction, and dashed lines, resembling engineering or scientific schematics.

JEDNA **FUDBALSKA EKIPA** U SVAKOJ OPŠTINI JEDNA **SPORTSKA HALA** I TEREN ZA IGRU SA TUŠ KABINAMA, NA SVAKOM PROSTORU JEDAN **BAZEN**, U SVAKOM GRADU-JAHANJE I BOKS KAD GOD SE ZA TO UKAŽE PRILIKA, **HOR U SVAKOM SPORTSKOM UDRUŽENJU**, ŠTO MANJE HIJERARHIJE, NIKAKVA POLITIKA, PARTIJE, I NIKAKVO "STRANO" VOĐENJE SPORTA (PIER DE KUBERTEN).

Stevan Todorović

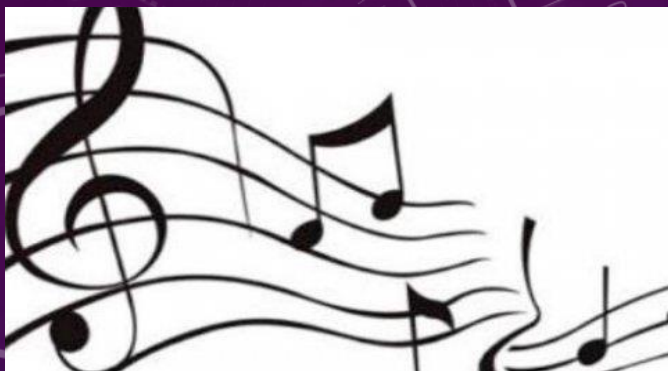
STEVAN TODOROVIĆ (1832-1926)

- Šezdesetih godina XIX veka, okupljajući sinove viđenijih Beograđana, 1857. godine osnovao je slikarsku i crtačku školu i pozorišnu trupu. Pored crtanja učenici su u ovoj školi dobijali i **znanja iz muzike**, književnosti i estetike, a organizovani su i časovi telesnog vežbanja i mačevanja. Škola se nalazila na Kosančićevom vencu br. 2

- Bavio se sportom, osnovao je Prvo srpsko društvo za gimnastiku i borenje, Beogradsko gimnastičko društvo "Soko" i Savez sokolskih društava "Dušan Silni".
- Naime, slikarska škola je, na žalost, ubrzo prestala sa radom, ali je on video veliko zanimanje jedne grupe učenika za gimnastiku i mačevanje.

- Jedan od prvih članova škole o Stevanu Todoroviću napisao je za bečki časopis "Srpska zora": "Poznavali smo ga pre kao **pevača** nego kao slikara. Ali, kada smo se mi đaci skupili oko njega, manje smo navaljivali da učimo crtanje, a više pevanje, gimnastiku, borenje i glumljenje..." Iz ovog razloga, u leto 1857. godine Stevan Todorović osnovao je **Prvo srpsko društvo za gimnastiku i borenje.**

- Bio je dugogodišnji predsednik **Prvog beogradskog pevačkog društva**. U saradnji sa kompozitorom Kornelijem Stankovićem, priredio je prve vokalne koncerte u Srbiji pokazavši pri tome svoju razvijenu muzičku kulturu.

MUZIKA

(VREMENSKA UMETNOST) - JE POJAM, KOJI OZNAČAVA VRSTU UMETNOSTI KOJA KAO MEDIJ KORISTI ZVUK ORGANIZOVAN U VREMENU PO ODREĐENOM PLANU ILI BEZ NJEGA. **OSNOVNI ELEMENTI MUZIKE** SU MELODIJA, HARMONIJA, RITAM, TEMPO, METAR, ARTIKULACIJA, DINAMIKA I KARAKTERISTIKE ZVUKA KAO ŠTO SU BOJA I PUNOĆA.

- Sama reč muzika potiče od grčke reči *mousikê*, koja je izvedena od reči *mousa* (muza), umetnost muza. Muze su zaštitnice različitih **duhovnih aktivnosti** čoveka. Živele su na Olimpu i vođa im je bio Apolon. *Musica* (lat.) je umetnost stvaranja uređenih odnosa između tonova, i najčešće služi da opiše lepe zvukove.

Euterpa (grč. Ευτέρπη [Eutérpi]) – muza muzičke umetnosti. Zevsova i Mnemozinina ćerka. **Eu** = „dobro“ i **τέρπειω** = „zadovoljiti“, spojena reč **Ευτέρπη** znači „ona koja voli, obožava, uveseljava, zadovoljava“.

- Stari Grci delili su muziku na **dobru i lošu**. Verovali su da ona ima veliku moć i da može da utiče na čoveka pozitivno ili negativno, u zavisnosti od toga u kojoj se lestvici (modusu) izvodi. Čak su verovali da može i da izleči bolesne.
- Funkcija **muzike i sporta** u Antičkoj grčkoj je bila u cilju stvaranja jače države.
- Što je u državi bolja muzika, bolja će biti i država (Platon, delo Država).
- <https://www.youtube.com/watch?v=-1aAunaw1GA>

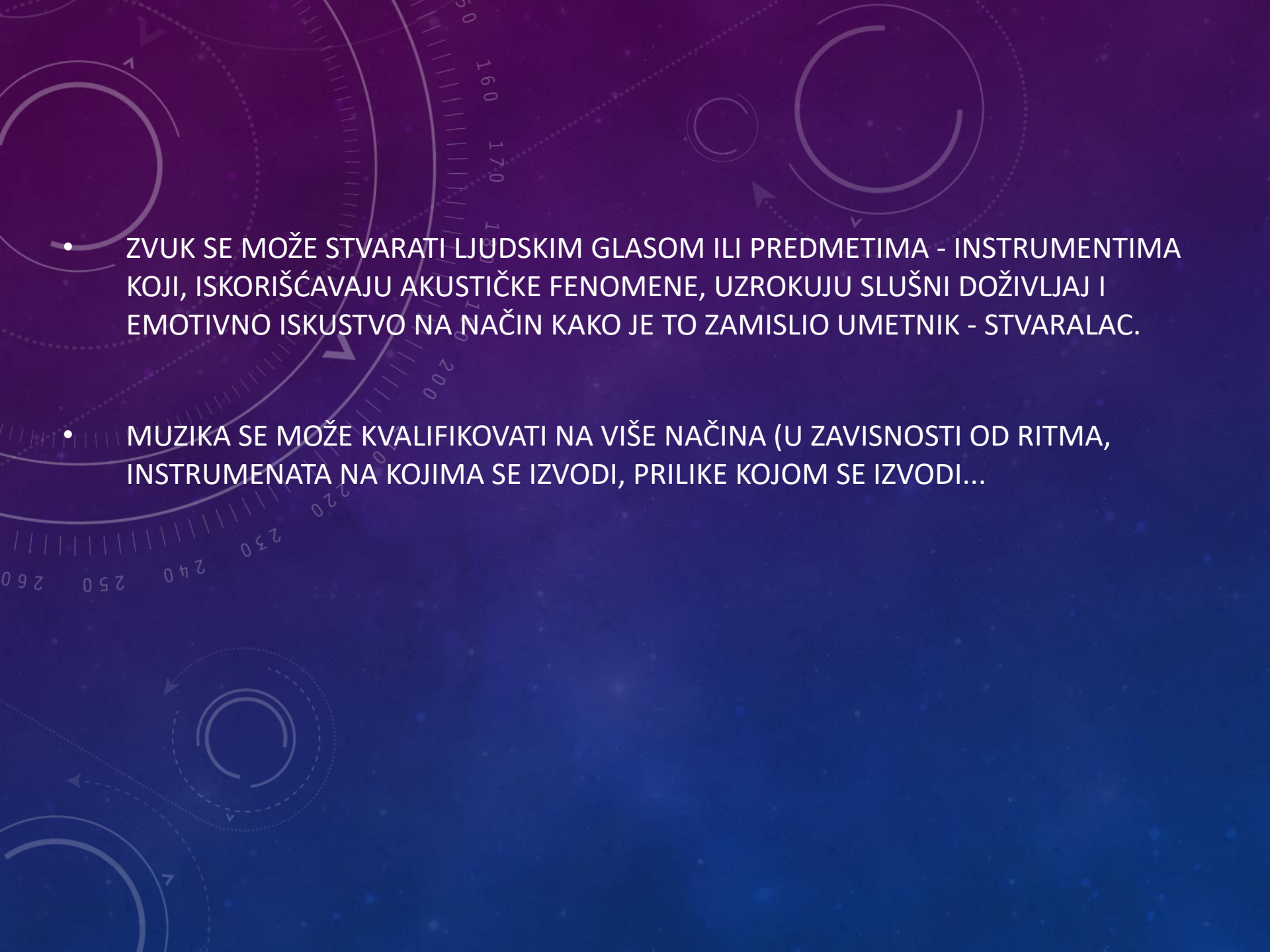
- **sedam slobodnih veština** (lat. *studia liberalia*, ili *septem artes liberales*) u najširem smislu označava obrazovanje kome je glavni zadatak, učenicima predati *opšte* znanje, odnosno osposobiti ih za racionalno razmišljanje i razviti im intelektualne sposobnosti.

SEDAM SLOBODNIH VEŠTINA U A.G.

- **Trivijum:**
 - Gramatika-
 - Retorika-,
 - Dijalektika-.
- **Kvadrivijum:**
 - Aritmetika-,
 - Geometrija-,
 - Astronomija-,
 - Muzika-.

Platon: „Što je u državi bolja muzika, bolja će biti i država“.

- JEDNA OD DEFINICIJA MUZIKE: "MUZIKA JE UMETNOST STVARANJA I KOMBINOVANJA ZVUKOVA KOJI, PREMA ODREĐENIM ZAKONIMA FIZIKE, FIZIOLOŠKE REAKCIJE I FORMALNIH KONVENCIJA, IZRAŽAVAJU I IZAZIVAJU EMOTIVNI STIMULUS PREKO SLUŠNOG APARATA."
- MUZIKOTERAPIJA

-
- The background features a dark blue gradient with faint, light blue technical diagrams. These include circular gauges with scales, some with numbers like 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, and 260. There are also dashed lines, arrows, and concentric circles, suggesting a scientific or engineering theme.
- ZVUK SE MOŽE STVARATI LJUDSKIM GLASOM ILI PREDMETIMA - INSTRUMENTIMA KOJI, ISKORIŠĆAVAJU AKUSTIČKE FENOMENE, UZROKUJU SLUŠNI DOŽIVLJAJ I EMOTIVNO ISKUSTVO NA NAČIN KAKO JE TO ZAMISLIO UMETNIK - STVARALAC.
 - MUZIKA SE MOŽE KVALIFIKOVATI NA VIŠE NAČINA (U ZAVISNOSTI OD RITMA, INSTRUMENTATA NA KOJIMA SE IZVODI, PRILIKE KOJOM SE IZVODI...

Dok fotografija može da zameni sliku ili film, ništa ne može da zameni auditivno iskustvo, iskustvo slušanja muzike.

*Muzika je umetnost **neprestanog pokreta**, pošto je sačinjena od tonova koji se smenjuju. U svakom fizičkom pokretu čoveka prisutni su odgovarajući **elementi koji su zajednički i muzici i fizičkom pokretu**. Ta povezanost je nastala iz ritma.*

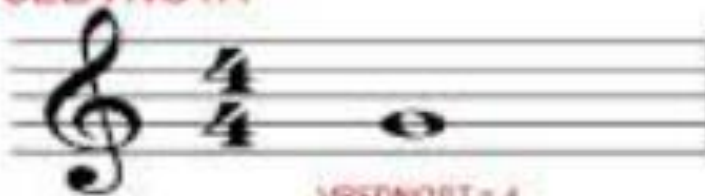
- Sa aspekta muzike svaki pokret u sebi sadrži **oblik i karakter** izvođenja.

Oblik čine prostorni elementi: pravac, amplituda, put.

Karakter čine: ritam, tempo, nervno-mišićno naprezanje.

Ono što je tezis u muzici to je naprezanje u sportu a što je arzis u muzici je opuštanje u sportu.

CELA NOTA

VREDNOST = 4

POLOVINE

VREDNOST = 2 + 2 = 4

CETVRTINE

VREDNOST = 1 + 1 + 1 + 1 = 4

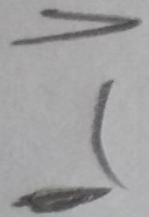
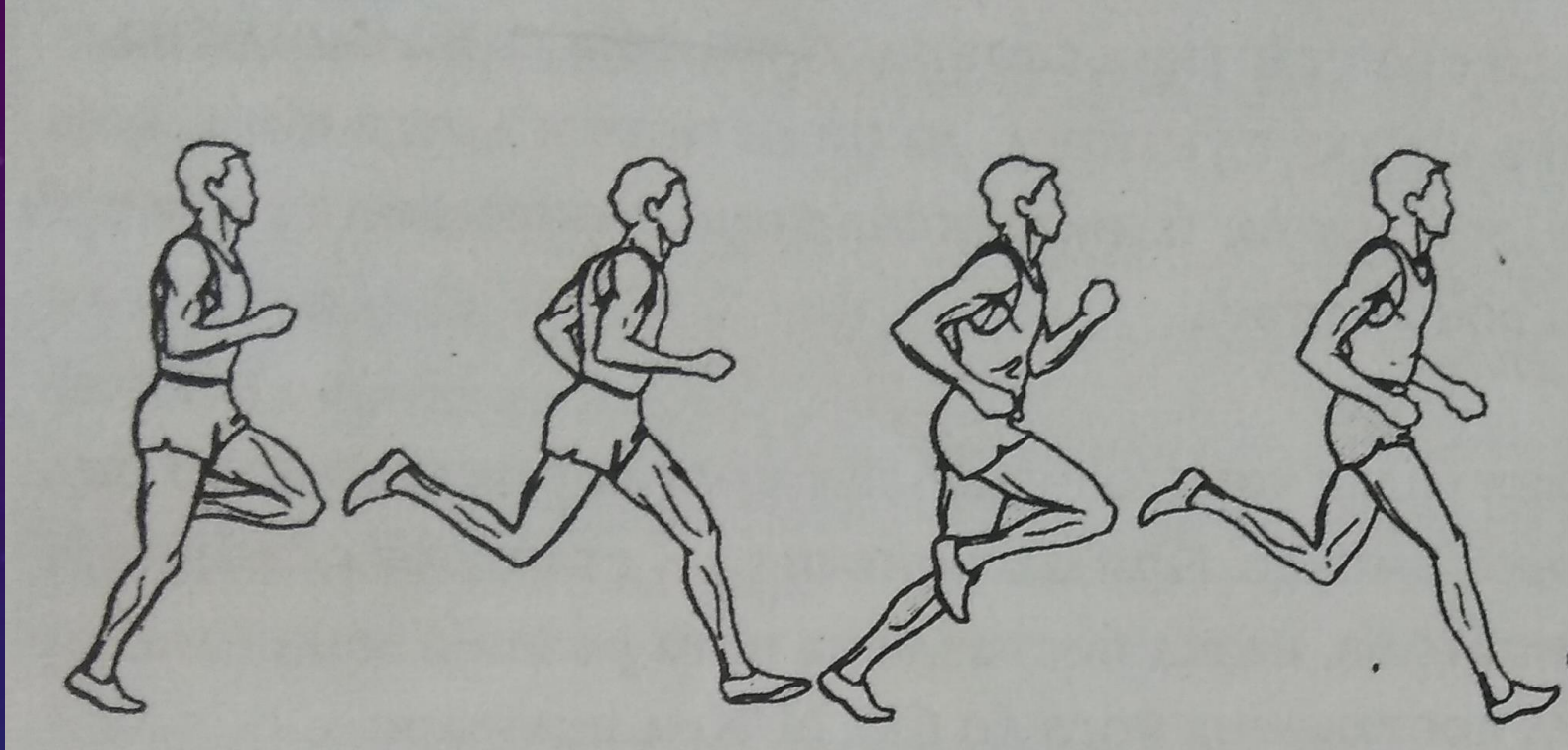
OSMINE

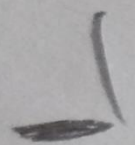
VREDNOST = 1/2 + 1/2 + 1/2 + 1/2 + 1/2 + 1/2 + 1/2 + 1/2 = 4

- Trčanje je ciklično kretanje u kome ciklus predstavlja jedan dvokorak.
- Dva perioda u ciklusu trčanja:
- **oslonca** (tezis) - kada je stopalo u kontaktu sa tlom,
- **zamaha** (arzis) – kada stopalo nije u kontaktu sa tlom.

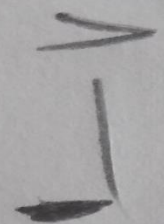
- Svaki period ima dve faze:
- **Faza prednjeg oslonca** - od trenutka uspostavljanja kontakta sa podlogom do trenutka kada se centar zgloba kuka nađe iznad centra oslonca
- **Faza zadnjeg oslonca** - od trenutka kada zglob kuka prestigne stopalo do trenutka kada se izgubi kontakt sa podlogom
- **Faza zadnjeg zamaha** - od trenutka kada stopalo izgubi kontakt sa podlogom, do trenutka kada prođe vertikalnu određenu zglobom kuka
- **Faza prednjeg zamaha** - od trenutka kada stopalo prođe vertikalnu do trenutka kada dodirne podlogu

TBZA

ARZA

TBZA

ARZA

RITAM U SPORTU I MUZICI

- Odlika muzike i kretanja jeste RITAM. Atletika kao bazičan sport, u kome dominiraju prirodni oblici kretanja, ima u svojim kretanjima ritam koji je izuzetno značajan za krajnji rezultat na takmičenjima. Slično je i u veslanju, plivanju, biciklizmu.

RITAM

U vremenskim, dinamičnim umetnostima manje ili više ravnomerno ponavljanje nekih fenomena u relativno kraćim intervalima koje neposredno doživljavamo, kao i umetnički valentna odstupanja od stroge pravilnosti tog ponavljanja.

- Ritam se odnosi prvenstveno na podelu vremena, ali može da se odnosi i na podelu prostora.
- Ritam ujedinjuje harmoniju i melodiju i u osnovi je svih cikličnih i acikličnih kretanja u sportu.
- U cikličnim sportovima se zasniva na smenjivanju napetosti i opuštanja.

- Ritam pokreta predstavlja vremensku meru međusobnog odnosa pokreta, odnos između faza kretanja u jedinicama vremena.
- Ritam odražava uloženo naprezanje, vreme trajanja naprezanja...pa se po ritmu pokreta može suditi o nivou njegove usavršenosti.
- Kod velikih naprezanja i ubrzanja se mora znati kakva je njihova raspodela po vremenu (trčanje preko prepona, troskok...).

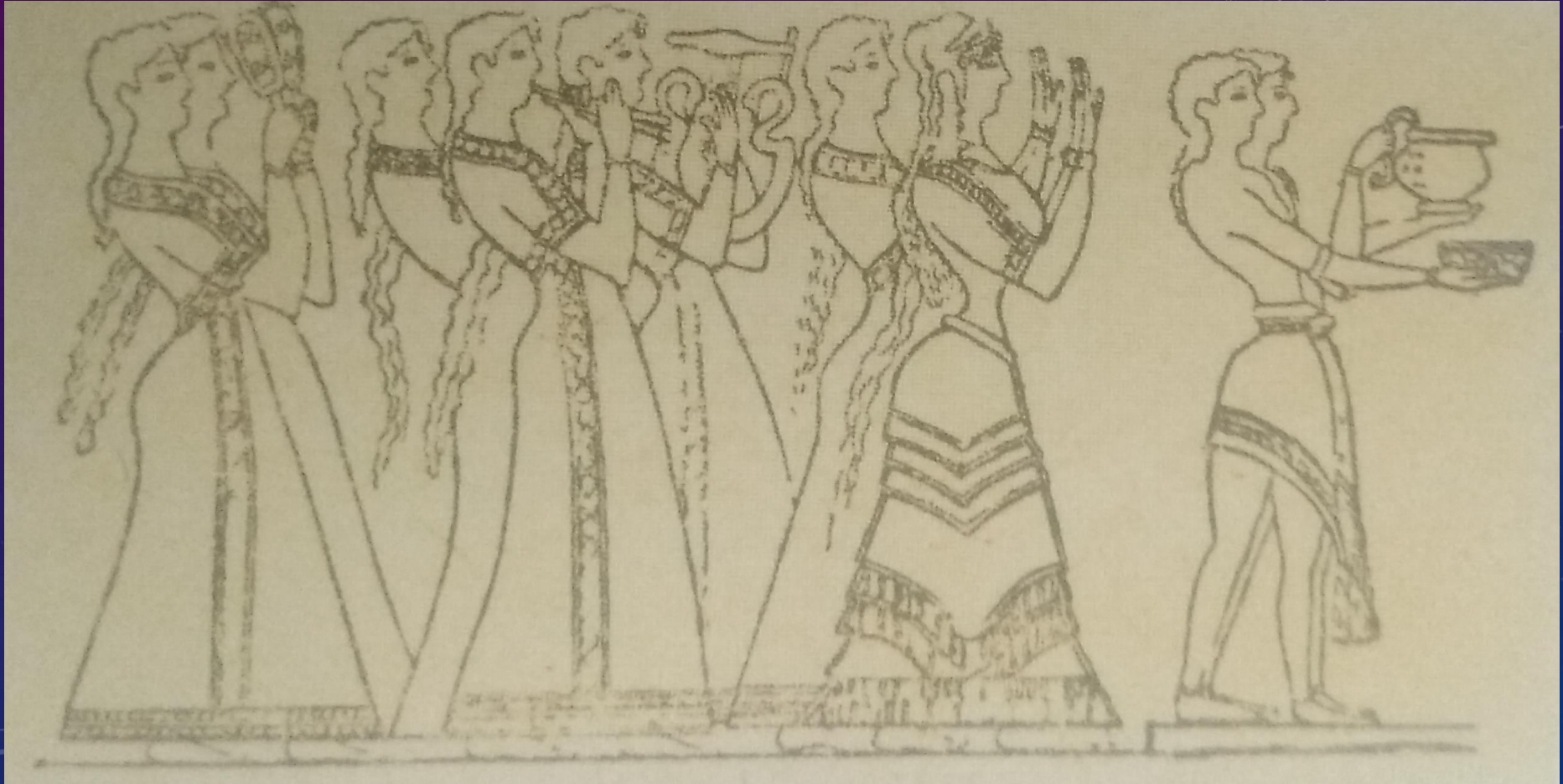
- Pri učenju novih kretnih aktivnosti u sportu, bolje je da se u početku zada ritam nego da se opisuju pojedivosti kretanja. To pomaže bržem razumevanju kretanja.
- Pri svakom kretanju postoje različiti delovi, pripremna i osnovna kretanja, zalet, zaustavljanje.

- U kritsko-mikenskom periodu, muzika je bila povezana sa kretanjima kao sastavnim delom ritualnih obreda, običaja i rada.
- Na kritu dva objekta. U Festosu 25 x 30 m, u Knososu 10 x 13 m, sačuvana je *Sveta staza* (20 cm uzdignuta i 1 m široka).
- Cela svečanost u čast prinošenja žrtava bogovima pred sportska nadmetanja sadržala je niz simboličkih radnji.

Tezej ubija Minotaura

- Povorka je prolazila Svetom stazom pred očima gledalaca izvodeći *ekstatičke ritmičke pokrete hodanja uz pratnju muzike*.
- Najvažnije mesto je zauzimala prvosveštenica sa pratnjom mladića. Na predstavama tih povorki se prvi put pojavljuju elementi **stilizovanih ritmičkih kretnji uz muziku**, koji će kasnije kroz istoriju sporta biti sastavni deo sportskog vaspitanja.

Sveta staza, Prvosveštenica sa pratnjom.

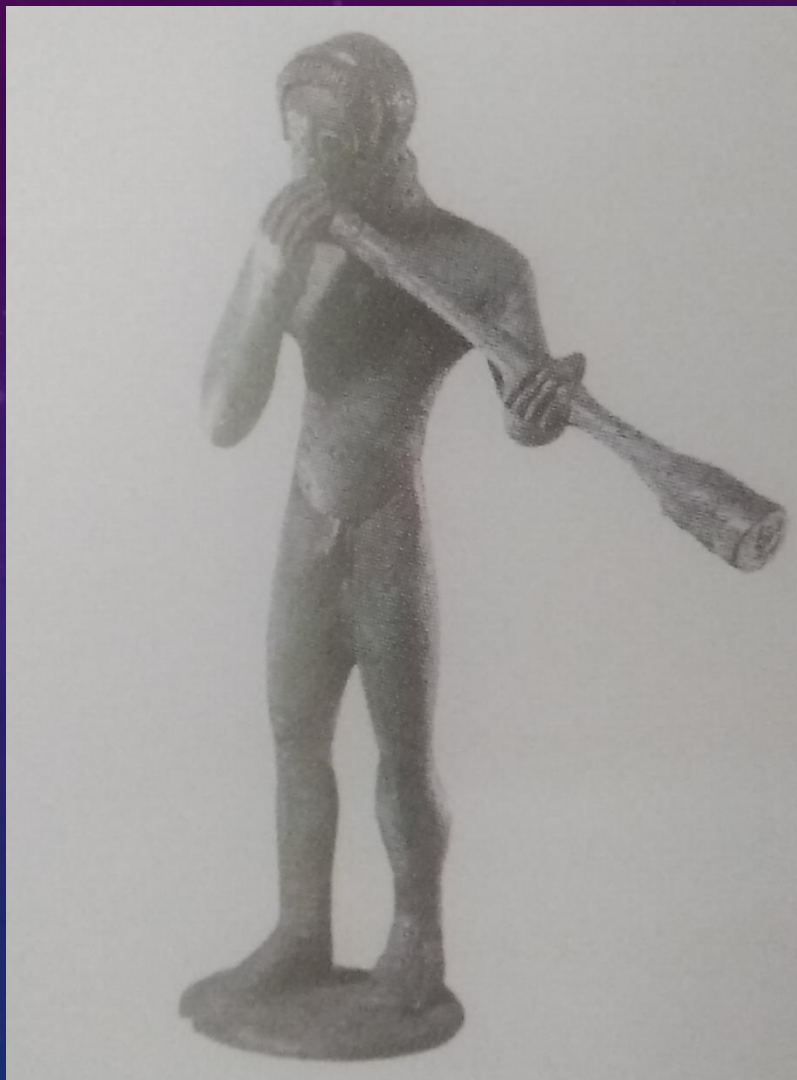
U gimnazijama antičke Grčke su postojale:

- Gimnastika - cilj usavršavanje ličnosti i vojno obrazovanje. Sadržala je: orkestriku (imala za cilj muzičko estetsko obrazovanje služila se muzikom za davanje ritma), palestriku i igre.
- Agonistika - za cilj je imala što bolje rezultate na takmičenjima i što veću atraktivnost prizora.

- Gradovi helenističkog doba imali su popločane ulice i trgove, odličan sistem vodovoda i kanalizacija, higijenske tržnice, prostrane školske zgrade i biblioteke, od kamena građena pozorišta, atletske terene i trkališta, fino izrađene hramove i žrtvenike, javne građevine čije su srazmere odgovarale veličini grada i u kojima su gradsko veće i narodna skupština održavali svoja zasedanja. Svi su sticali sličnu obuku i obrazovanje u rvalištima i na vežbalištima, gde se telo čeličilo, a duh obrazovao muzikom i književnošću – spoj karakterističan za Grčku. Onaj ko nije imao takvo obrazovanje nije se smatrao kulturnim čovekom (Šiljak 2007).

- Tako se kod svih Helena razvijao smisao za ono što je lepo. Agonistika i gimnastika su donele ideal kalokagatije, tj. harmoniju lepo izgrađenog tela i duhovnog bogatstva, pa je ostvarivanjem tog ideala bio stvoren telesno jak i krepak narod zdravog duha. Muzička takmičenja su se održavala uporedo s atletskim (Šiljak 2007)

- Na OI u antičkoj Grčkoj od 4. p.n.e. Pojavili su se **trubači** čiji je zadatak bio da označe početak i ceremoniju proglašenja pobjednika. Takođe su najavljivali i dolazak hoplitodromosa na cilj.
- Svirači su sa publikom stimulativno uticali na hoplitodromose da ubrzaju i istraju u finišu.

Početak trke, starter u antičkoj Grčkoj sa instrumentom salpiga.
Jedan zvuk je značio krenite.

Finiš trke hoplitodromosa (2-4 stadiona) u antičkoj Grčkoj

https://www.youtube.com/watch?v=ht1j4_qV6js

- Krajem srednjeg veka u Francuskoj su se održavale trke oko zidina grada. Dobošar najavljuje dolazak trkača na cilj. Slična scena kao u antičkoj Grčkoj.

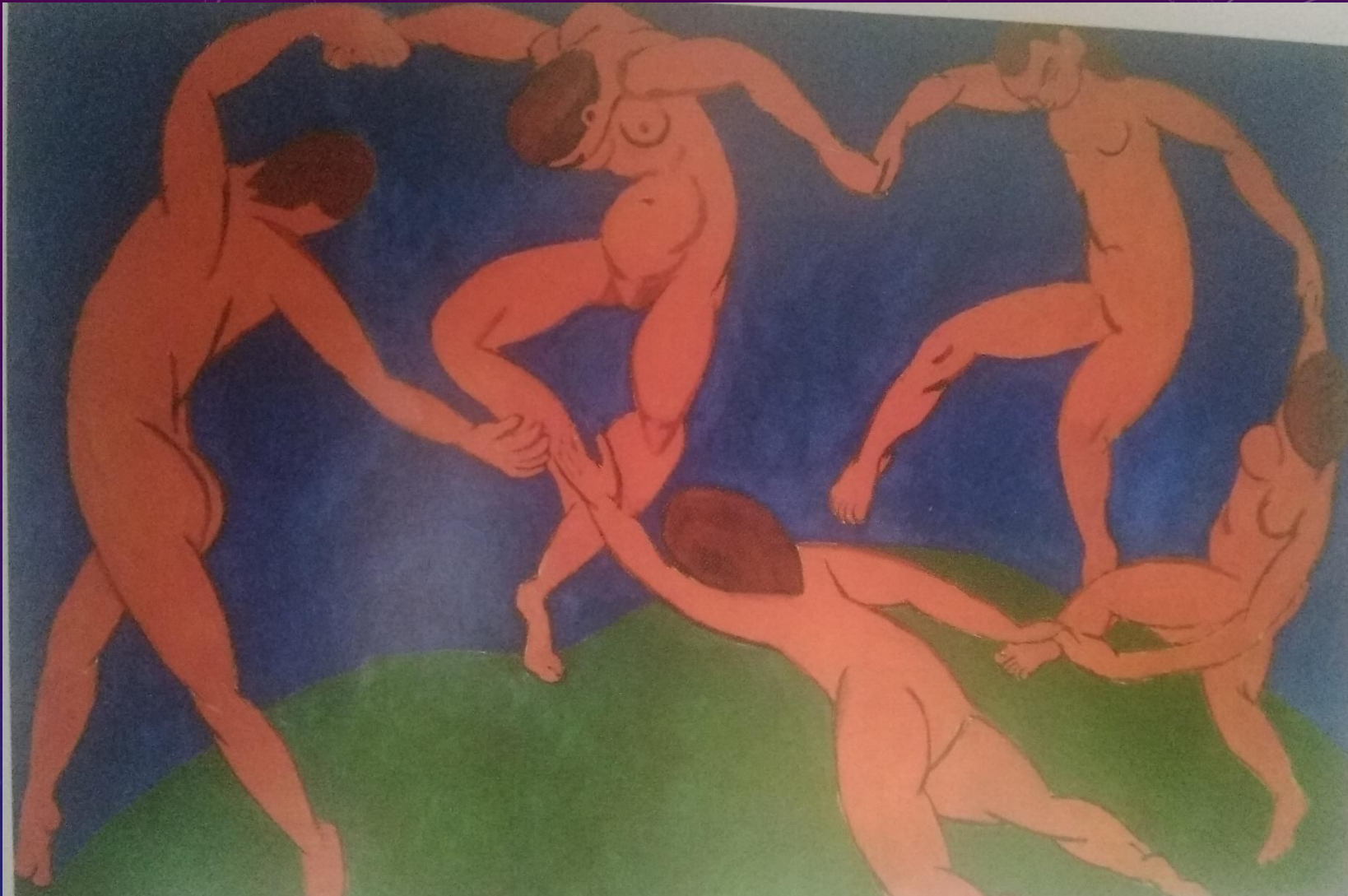

Trke oko zidina grada sa dobošarem

- U 16. veku u Turskoj tzv. *Peici* su pratili gospodara, trčali bos i prenosili njegove poruke velikom brzinom. Da bi brže trčali nosili su zvončice oko struka i ispod kolena koji su ih zvučno stimulisali da brže trče i prenose poruke.

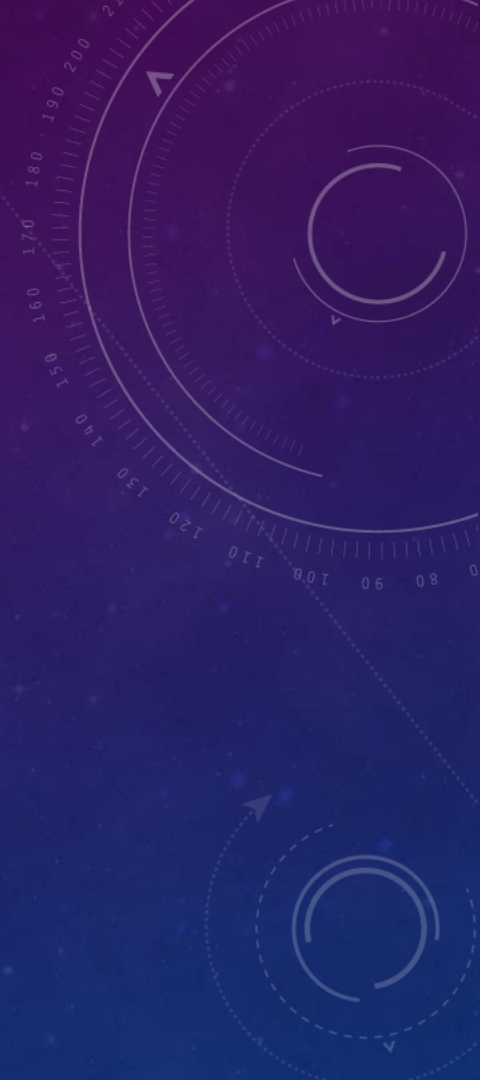
Peik u Turskoj

Anri Matis slika Ples (1909-1910), predstavnik fovizma („*Les Fauves*“). Slika realnost a cilj je isticanje životne i osećajne suštine koja je sadržana u pokretima i profilima figura. **Tema kolo** je sredstvo za komponovanje himne životu koja slavi kretanje kao njegov suštinski sastojak izražen igrom u krug što ukazuje na kontinuitet i bezvremenost.

Erik Sati Muzika za sport, 21 komad, <https://www.youtube.com/watch?v=2Mzq2yfvT-s>:

- Choral inappétissant (Unappetizing Choral)
- La balançoire (The Seesaw)
- **La chasse**
- La comédie italienne
- Le réveil de la mariée (The Bride's Awakening)
- Colin-Maillard
- **La pêche (Fishing)**
- Le yachting
- Le bain de mer (Sea Bathing)
- Le carnaval
- **Le golf**
- La pieuvre
- Les courses (The Races)
- Les quatres coins
- Le pique-nique
- Le water-chute
- **Le tango perpetuel**
- Le traineau
- Le flirt
- Feu d'artifice
- **Le tennis**

- U današnje vreme muzički elementi su našli svoje mesto u mnogim sportskim oblastima (um. klizanje, ritmička i sportska gimnastika, sportski ples, aerobik, fitnes...).
- Svaki sportista mora da oseti svoje telo kako bi izveo racionalan pokret a svaki telesni pokret je skladan ako je muzikalno izveden.

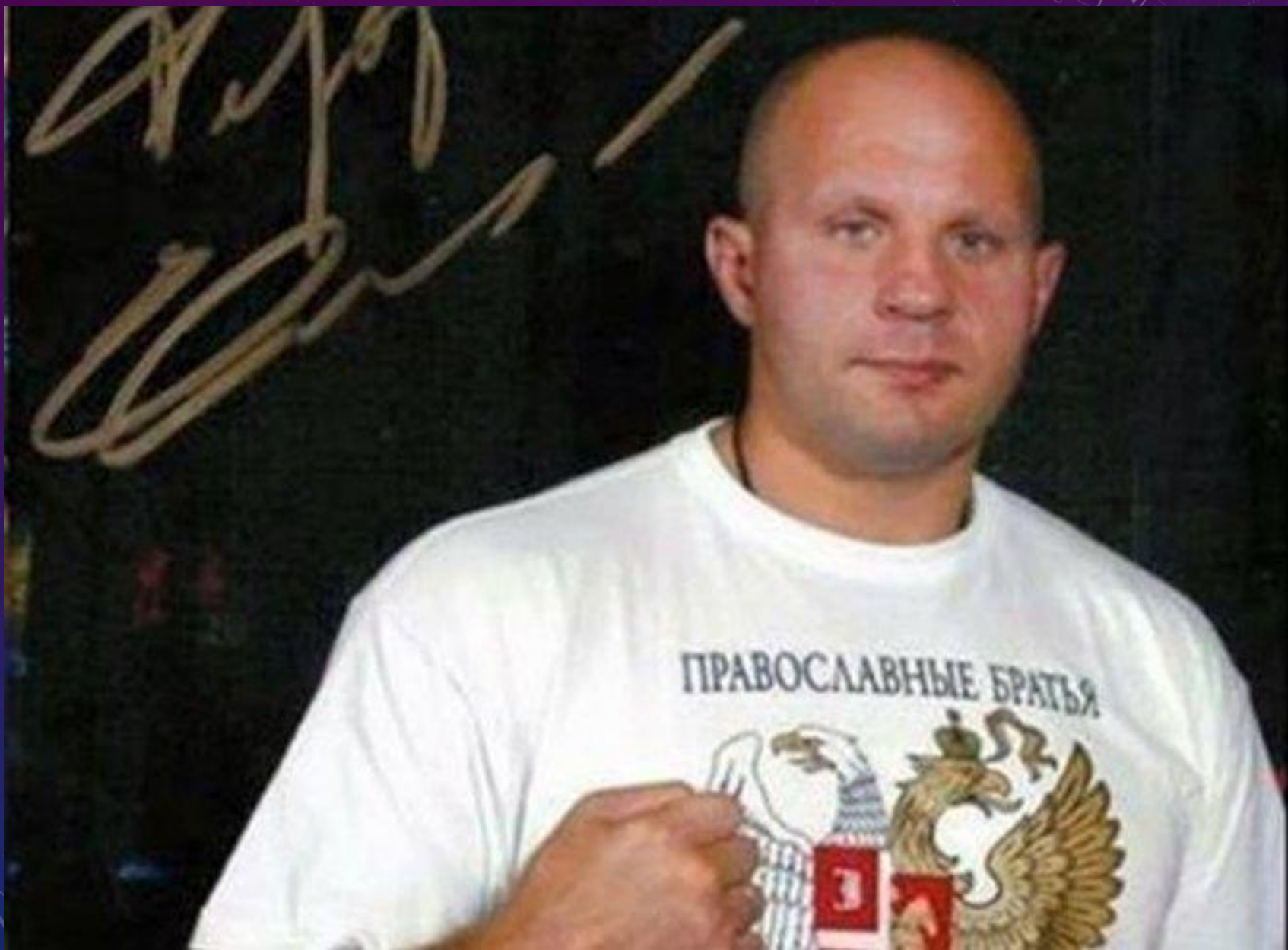

- Značaj muzike za sport može da se sagleda kroz slučaj posvećivanja posebne pažnje psihološkoj pripremi trkača iz Ukrajine za nastup na 9. Spartakijadi. Individualni pristup sa sastojao iz programa treninga kojim se uticalo na skraćenje vremena relaksacije i mobilizacije, odnosno oporavka i postizanja najboljih rezultata, putem korišćenja specijalno komponovane muzike određenog tempa i ritma.

- Organizatori 9. svetskog šampionata u atletici (Pariz 2003). Za vreme svečanog otvaranja, uz pomoć nekoliko stotina muzičara „oživeli“ antičkog bacača diska. Obučeni u kostime u obliku zvezde, izvođači su istovremeno proizveli i zvuke na stadionu u Sen Deniju.

- Muzika za Novaka Đokovića, komponovao Fabrice Muller,
https://www.youtube.com/watch?v=nLhb5ks_e8M

- **Najbolji MMA borac svih vremena ušao u ring uz pesmu vladike Nikolaja!**
- "Vera večna, vera slavna".
- Fedor je inače tokom dolaska u Beograd bio u poseti Hramu Svetog Save u Beogradu, a takođe je bio i u manastiru Ostrog, kao i na Svetoj Gori.
- Borio se sa Fabiom Maldonadom iz Brazila, pred svojom publikom u Sankt Peterburgu.
- Emelijanenko je u ring ušao, kao i uvek pre, uz pesmu vladike Nikolaja Velimirovića "Vera večna, vera slavna", pa su ti stihovi odjekivali halom u Njujorku dok je on ulazio u oktagon.
- https://www.youtube.com/watch?v=3_a7aiPeZHo

ZAKLJUČAK

- Muzika i telesna aktivnost a kasnije sportska u simbiozi.
- Muzika je od najranijih vremena sastavni deo različitih telesnih aktivnosti (u praistorijsko vreme različiti rituali).
- U doba antičke Grčke kao sredstvo za uveličavanje otvaranja različitih svečanosti (olimpijske igre, proslave pobede u ratovima...)
- Kao podsticaj sportistima da tokom izvođenja daju svoj maksimum, često u finišu trka (hoplitodromos...)
- U srednjem veku takođe kao podsticaj (trke oko zidina grada, viteška nadmetanja...)

ZAKLJUČAK

- Na modernim OI ceremonije otvaranja i zatvaranja OI uz muziku i performans.
- Proslava osvajača medalja uz državnu himnu.
- Kao individualni stimulans svakog sportiste tokom priprema ili pred početak takmičenja.